

Myndin er tekin við afhendingu viðurkenninganna. Frá vinstri: Engilbert Sigurðsson, forseti læknaeildar, Valtýr Stefánsson Thors, sérfræðingur í barnalækningum, Margaret Scheving Thorsteinsson, ásamt dóttur sinni Guðrúnu Scheving Thorsteinsson, Sif Ormarsdóttir, systir Orra Þórs Ormarssonar verðlaunahafa, Jón Atli Benediktsson, rektor Háskóla Íslands og Ásgeir Haraldsson, prófessor í barnalækningum. Ljósmynd: Kristinn Ingværsson.

Tveir barnalæknar verðlaunaðir fyrir rannsóknir

■ ■ ■ Pröstur Haraldsson

Snemma í mars hlutu tveir barnalæknar viðurkenningu fyrir árangur í rannsóknunum úr Verðlaunasjóði Óskars Þórðarsonar læknis. Rannsóknir Orra Þórs Ormarssonar sérfræðings í barnaskurðlækningum beinast að hægðatregðu í börnum en Valtýr Stefánsson Thors sérfræðingur í barnalækningum og smitsjúkdómum barna rannsakaði veiru- og bakteríusýkingar í nefkoki barna. Báðir starfa þeir á Barnaspítala Hringins.

Í frétt frá Háskóla Íslands segir svo um rannsóknir þeirra:

„Orri Þór Ormarsson hefur kannað öryggi og hægðalosandi áhrif stíla, sem innihalda fríar fitusýrur (*free fatty acids*) fengnar úr fiskiolíu, í meðferð við hægðatregðu hjá börnum og til tæmingar fyrir stutta ristilspeglun. Hægðatregða er ein algengasta orsök kviðverkja hjá börnum og er algengasta meðferðin að gefa lyf til inntöku en stundum eru lyf um endaparm gefin samhliða. Skortur er á klínískum

rannsóknum á þeim endaparmslyfjum sem börn fá og sama má segja um rannsóknir á úthreinsun fyrir bugðurstils- og endaparmsspeglun, en ekki er vitað hvaða meðferð til úthreinsunar er best.

Verkefnið fól í sér þrjár klínískar rannsóknir á börnum og fullorðnum og eina faraldsfræðilega rannsókn á börnum með hægðatregðu. Hundrað og sextíu manns tóku þátt í rannsóknunum sem sýndu að stíllarnir, sem til skoðunar voru, þolast vel og virka til meðferðar á börnum með hægðatregðu og til úthreinsunar fyrir speglanir í bugðurstili og endaparmi. Faraldsfræðileg rannsókn leiddi í ljós að 40% barna með hægðatregðu fengu aftur hægðatregðu, 27% þeirra þurftu aftur að leita læknaaðstoðar og 33% fengu lyf gefið um endaparm á ný. Niðurstaða rannsóknanna sýnir jafnframt að lífsstílsþættir tengjast hægðatregðu í börnum.

Í doktorsritgerð sinni, „The effects of viral infections on upper respiratory

tract bacterial colonisation in children – observational and interventional studies“ fjallar Valtýr Stefánsson Thors um veirusýkingar í efri loftvegum hjá ungum börnum og hvernig þær hafa áhrif á bakteríur sem jafnan eru til staðar í nefkokinu. Við rannsóknirnar var notast við svokallaða magnmælanlega kjarnsýrumögnun (*polymerase chain reaction* - PCR) til að greina veirur og 6 bakteríutegundir og þéttni þeirra.

Í rannsóknunum var samtals rúmlega 1300 sýnum safnað frá 312 börnum. Helstu niðurstöður voru þær að tíðni bakteríanna í nefkoki var að mestu leyti óbreytt við veirusýkingar en að þéttni baktería var nánast alltaf meiri í sýnum þar sem líka fannst veirusýking. Þessi aukna þéttni stuðlar líklega að auknu smiti milli barna, sérstaklega þar sem samneyti þeirra er náið. Þessar niðurstöður gætu varpað ljósi á samspil ónæmiskerfisins, veirusýkinga og baktería.“

Til styrktar barnalækningum

Verðlaunasjóður Óskars Þórðarsonar var stofnaður árið 2000 af Bent Scheving Thorsteinssyni til minningar um fóstura hans. Óskar var barnalæknir og hefur sjóðurinn það hlutverk að veita verðlaun fyrir vísindaleg afrek, rannsóknir, ritgerðir og skylda starfsemi á sviði barnalækninga.

Eigið fé sjóðsins er um 20 milljónir króna en samtals nam verðlaunaféð að þessu sinni 1,2 milljónum króna.

Óskar brautskráðist frá læknaeild Háskóla Íslands árið 1927, lærði fæðingahjálp í Danmörku síðar sama ár og stundaði sérnám í barnalækningum í Austurríki og Þýskalandi á þriðja og fjórða áratug síðustu aldar. Hann stofnaði

læknastofu í Reykjavík árið 1930 og rak hana til dauðadags árið 1958. Samhliða var Óskar skólalæknir Austurbæjarskóla og Laugarnesskóla, læknir barnaheimilisins Sumargjafar og eftirlitslæknir við barnaheimili Reykjavíkur. Óskar kvæntist Guðrúnu Sveinsdóttur frá Hrauni á Skaga, móður Bents, árið 1928.